

İÇİNDEKİLER

1. CÜMLE ve CÜMLENİN ÖĞELERİ
2. Bir düşünceyi, duyguyu, dileği veya haberi tam olarak anlatmak için kurulan kelime dizisine “cümle” denir.
 - Cümleyi oluşturan sözcüklerin belirli görevler üstlenmesine “cümlenin öğeleri” denir.
 - a) Temel öğeler (Yüklem, Özne)
 - b) Yardımcı öğeler (Nesne, D. T., Z. T., E. T.)
 - YÜKLEM:
 - Cümlede; iş, oluş ve hareket bildiren kelimelerdir. Çekimlidir.
 - Yüklem, cümlenin ana unsurudur. Yüklem olmazsa cümle olmaz. Yüklem genellikle cümlenin sonundadır. Şiirlerde ortada veya başta bulunabilir. Bir cümlede bir tek yüklem vardır. İki tane yüklem varsa, iki tane cümle olur.
 - Örnek
 - Ali okula geldi .
 - İbrahim, Niğde'ye gitti .
 - Öğretmen, ödevlerimize baktı .
 - ÖZNE:
 - Cümlede yüklem bildirdiği işi, hareketi yapan veya bir oluş içinde bulunan varlığa “özne” denir.
 - Özne, her cümlede olmayabilir. Yüklem taşıdığı şahıs ekinden anlaşılır. Buna “Gizli

Administrator tarafından yazıldı.

Cumartesi, 05 Eylül 2009 22:00 - Son Güncelleme Pazar, 06 Eylül 2009 01:05

Özne" denir.

- Özneye, cümlede Kim, Ne soruları sorulur.
- Ali , okuldan hızla çıktı. (Kim çıktı?)

- (Ben) Evin önüne geldim. (Kim geldi?) (Ben gizli özne)

- NESNE:
- Cümlede yüklem bildirdiği, öznenin yaptığı işten etkilenen unsurdur.

- Cümlede Kimi, Neyi sorularına cevap verir.

- Çocuğa, ceviz verdi. (Neyi verdi?) (ceviz B.siz Nesne)

- Ben köyümü özledim. (Neyi özledim? Köyümü. İsmi -i halini almış. B.li Nesne)

- DOLAYLI TÜMLEÇ:
- Cümlede yaklaşma, bulunma ve ayrılma (-a/-e, -da/-de, -dan/-den) bildirerek yüklemi tamamlayan ekidir.

- Ahmet, salondan çıktı.

- (Nereden çıktı?)

- Salondan. Dolaylı Tümleç).

- Dolaylı Tümleç, cümlede Kime, kimde, kimden, neye, nede (Neyde), Neden, Nereye, Nerede, Nereden sorularına cevap verir.
- Öğrenciler okula bugün gitmeyecekler. (Nereye gitmeyecekler? Okula. D.T)

- ZARF TÜMLECİ:
- Cümlede yön, zaman, tarz, miktar, vasıta, azlık-çokluk ve şart bildirerek yüklemi tamamlayan ögedir.

Administrator tarafından yazıldı.

Cumartesi, 05 Eylül 2009 22:00 - Son Güncelleme Pazar, 06 Eylül 2009 01:05

- Örnek: Köylüler, sabahleyin köyden çıktılar.
- (Ne zaman çıktılar?
- Sabahleyin. Z.T).
-
- Zarf Tümleci, cümlede nasıl, ne zaman, hangi şartlarda, niçin, ne kadar, hangi yöne vb. sorulara cevap verir.
-
- Ağır ağır kağnılar gider
-
- Sivas yollarında geceleri
-
- Çalığışu,gönüllerde yatan yurt ve ulus sevgisini coşturmuştur
-
- Başarılı erkeklerin yanında zeki kadınlar
-
- vardır
-
- Salih Amca,o yaşlı bilge,hepimizi çok
-
- severdi.
-
- Ağız dil vermeyen köylüler odun mu,tuz
-
- mu,hasta mı götürürler?
-
- "Ağır ağır kağnılar gider Sivas yollarında geceleri" Bu dizelerde aşağıdaki ögelerden hangisi yoktur ?

- A) özne
- B) nesne
- C) yüklem
- D) zarf tümleci
- E) dolaylı tümleç
- Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde öğelerin ayırımında yanlışlık yapılmıştır?
- A) Gülü seven / dikenine / katlanır.
- B) Yalancının mumu / yatsıya kadar / yanar.
- C) Yoluyla giden / yorulmaz.
- D) Yaş ağaca / balta vuran el / onmaz.
- E) Her yiğidin bir yoğurt yiyişi / vardır.
- Aşağıdakilerin hangisinde özne “Yeni eşyalar özene bezene yerleştirildi.” cümlesinin öznesi ile aynı türden bir tamlama durumundadır?
- A) Sel suları kısa sürede her tarafı kapladı.
- B) Düğün yemeği yapanlar sıcaktan ter döküyordu.
- C) Bahçeler arasında ahşap evler görünüyordu.
- D) Beş alanlar her zaman ödüllendiriliyor.
- E) Hürriyetin önemi barış devletlerinde pek anlaşılmaz.

Administrator tarafından yazıldı.

Cumartesi, 05 Eylül 2009 22:00 - Son Güncelleme Pazar, 06 Eylül 2009 01:05

- Aşağıdakilerin hangisinde özne "Kardeşimi bu film çok etkilemişti." cümlesinin öznesi ile aynı türden bir tamlama durumundadır?
 - A)Gönül kuşu eski yuvadan uçtu.
 - B)Garip bülbül terk eylemiş yuvasını
 - C)Giden bizimle dost iline gelsin
 - D)Bugünün medeniyeti insanlara öldürme kayıtsızlığı vermiştir.
 - E)Doğru söyleyen dokuz köyden kovulur.
- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir belgisiz zamir nesne görevindedir?
 - A)Bazen geçmişini düşünerek ağlıyordu.
 - B)Kimi zaman hayatın anlamsız olduğunu düşünüyordu.
 - C)Çoğu çocuk çizgi film seyretmeyi seviyor, bizimki oyun oynamayı.
 - D)Yarın yola çıkacağım, diye haber bırakmış.
 - E)Arkadaşlarının hepsini yıllar sonra ilk defa görüyordu.
- Sade isimleriyle İstanbul semtlerine şahsiyet ve hatıra veren sakız ağaçlarını, küçük taş basamaklı sur kahvelerinin süslü asmalarını teker teker sayardım. Bu cümlenin öğeleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?
 - A)Özne-nesne-yüklem
 - B)Özne-nesne-dolaylı tümleç-yüklem
 - C)Nesne-dolaylı tümleç-yüklem

- D)Nesne-zaf tümleci-yüklem

- E)Özne-dolaylı tümleç-yüklem

- Aşağıdaki cümlelerden hangisi yalnızca özne ve yüklemden oluşmuştur?
- A)Evdeki hırsız soğukkanlılıkla dolaşıyordu.

- B)Evdeki misafirler ev sahibini bıktırana kadar kaldılar.

- C)Evdeki eşyaların tümü yenilendi.

- D)Evdeki insanlar, mutluluklarını bu kadın borçluydular.

- E)Evdeki çiçeklerin bazıları diğerlerinden daha solgundu.